

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Aleše Roztočila a soudců Mgr. Petry Weissové a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobce: **Ing. B. P.**, zast. Mgr. Julií Chocholovou, advokátkou, se sídlem Královopolská 84, Brno, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 10. 8. 2017, č. j. X, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 29. 11. 2018, č. j. 34 Ad 10/2017 - 38,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I.

[1] Žalovaná rozhodnutím ze dne 10. 12. 2013, č. j. X, zamítla žádost žalobce o starobní důchod pro nesplnění podmínek zakotvených v ustanovení § 28 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, v rozhodném znění (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“).

[2] Žalovaná rozhodnutím ze dne 11. 2. 2014, č. j. X, zamítla námitky žalobce a potvrdila své rozhodnutí ze dne 10. 12. 2013, č. j. X. Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 17. 3. 2015, č. j. 34 Ad 9/2014 - 45, toto rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení. Žalovaná proti tomuto rozsudku brojila kasační stížností, kterou Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 30. 10. 2015, č. j. 5 Ads 118/2015 - 31, zamítl. Žalovaná následně v dalším řízení v záhlaví uvedeným rozhodnutím (dále jen „napadené rozhodnutí“) opětovně zamítla námitky žalobce a potvrdila své rozhodnutí ze dne 10. 12. 2013, č. j. X.

II.

[3] Žalobce podal proti napadenému rozhodnutí žalobu u Krajského soudu v Brně (dále jen „krajský soud“), který ji shora označeným rozsudkem zamítl.

[4] Krajský soud předeslal, že žalovaná postupovala zcela v souladu s právními závěry rozsudku krajského soudu ze dne 17. 3. 2015, č. j. 34 Ad 9/2014 - 45, a rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 10. 2015, č. j. 5 Ads 118/2015 - 31, a ve správním řízení dostatečně zjistila skutkový stav věci. Poté, co bylo její rozhodnutí ze dne 11. 2. 2014, č. j. X, zrušeno rozsudkem krajského soudu, se v řízení obrátila na Srbskou republiku (srbského nositele pojištění) a požádala ji o sdělení dob pojištění žalobce v období let 1968 až 1992.

[5] Krajský soud vychází z čl. 16 Smlouvy mezi Českou republikou a Svazovou republikou Jugoslávií o sociálním zabezpečení (dále jen „Smlouva“) a čl. 12 odst. 2 ve spojení s čl. 2 Správního ujednání k provádění Smlouvy zdůraznil, že pouze na základě potvrzení od Republikového fondu důchodového a invalidního pojištění zaměstnanců Srbska by byla žalovaná oprávněna přihlédnout k dobám důchodového pojištění dosaženým na území Srbské republiky a bývalé Socialistické federativní republiky Jugoslávie (dále jen „SFRJ“) a Svazové republiky Jugoslávie (dále jen „SRJ“). Srbský nositel pojištění však žádnou takovou dobu pojištění žalobci nepotvrdil; nebylo tudíž možné aplikovat princip sčítání dob pojištění ve smyslu článku 16 odst. 1 Smlouvy. Vzhledem k této skutečnosti mohla žalovaná posuzovat nárok žalobce na starobní důchod pouze s ohledem na rozsah pojištění, který žalobce získal na území České republiky (20 let a 67 dnů pojištění). Ten však podle § 28 zákona o důchodovém pojištění k nároku na starobní důchod k požadovanému datu přiznání 4. 2. 2014 nepostačoval. V případě žalobce nebyly naplněny ani podmínky pro přiznání starobního důchodu podle § 29 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění pro nedostatek důchodového věku. Žalovaná tudíž zcela po právu zamítla žádost žalobce o přiznání starobního důchodu i následné námitky proti rozhodnutí o zamítnutí této žádosti.

[6] Krajský soud také vyslovil, že k posouzení získané doby pojištění bylo zcela bezvýznamné, z jakého důvodu srbský nositel pojištění nepotvrdil žalobci žádnou dobu pojištění. Nehledě na životní těžkosti žalobce mohou být ve smyslu Smlouvy a Správního ujednání k provádění Smlouvy podle českých právních předpisů zohledněny pouze doby pojištění vyplněné na tiskopisu Republikového fondu důchodového a invalidního pojištění zaměstnanců Srbska. Žalobcem předkládané listinné důkazy přitom nemohly tento požadavek nahradit. Nebyly však označeny za falešné a mohly skutečně vypovídat o pracovní činnosti žalobce v zemi původu, nemohly však prokázat, že žalobce jako pojištěnec řádně odvedl pojistné do systému sociálního zabezpečení v zemi původu.

III.

[7] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) nyní napadá rozsudek krajského soudu (dále jen „napadený rozsudek“) z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. Navrhuje, aby Nejvyšší správní soud zrušil jak napadené rozhodnutí, tak i napadený rozsudek a věc vrátil žalované k dalšímu řízení.

[8] Stěžovatel má za to, že žalovaná ve správním řízení nedostatečně zjistila skutkový stav věci. Při posuzování jeho nároku na přiznání starobního důchodu totiž vycházela

pokračování

pouze z doby pojištění získané stěžovatelem na území České republiky bez připočtení doby pojištění získané na území bývalé SFRJ a bývalé SRJ, což je v rozporu s čl. 16 Smlouvy, zakotvujícím princip sčítání dob pojištění. Stěžovatel přitom získání doby pojištění v zemi původu jednoznačně prokázal listinnými důkazy (originál pracovní knížky ze společnosti H. C. EMIN DURAKU, originál potvrzení H. C. EMIN DURAKU ze dne 11. 1. 2008, z něhož vyplývá, že byl účasten důchodového pojištění po dobu 18 let, 9 měsíců a 7 dnů, originál potvrzení Ministerstva práce a sociálních věcí, Důchodové správy Kosova ze dne 21. 4. 2004, v němž je uvedena odpracovaná doba a získané příjmy stěžovatele za léta 1973-1987).

[9] Stěžovatel je přesvědčený o tom, že ke dni, od něhož žádal o přiznání starobního důchodu (4. 2. 2014), dosáhl zákonem stanoveného důchodového věku a získal také potřebnou dobu pojištění 30 let podle § 29 odst. 1 písm. f) zákona o důchodovém pojištění; v České republice 20 let a 67 dnů a na území bývalé SFRJ 18 let, 9 měsíců a 6 dnů. Stěžovatel namítá, že ač žalovaná od srbského nositele pojištění nezískala potvrzení o dobách jeho pojištění na území bývalé SFRJ a bývalé SRJ, nepřihlédla k tomu, že stěžovatel disponuje originály listin, které jednoznačně prokazují, že byl zaměstnán a účasten systému důchodového pojištění na území bývalé SFRJ a bývalé SRJ. Stěžovatel proto žalované vytýká, že bez dalšího vycházela z chybného sdělení ze strany srbského nositele pojištění a pouze na tomto podkladu založila svůj závěr o nepřiznání starobního důchodu stěžovateli; vyvinula tedy pouze minimální úsilí ve věci ověření dob pojištění stěžovatele (mohla například učinit opakovaný dotaz u srbských orgánů nebo si vyžádat potvrzení o úhradě pojistného ze strany tehdejšího stěžovatelova zaměstnavatele). Stěžovatel má za to, že je zcela v rozporu s jeho základním právem na hmotné zabezpečení ve stáří, aby mu nebyl přiznán starobní důchod z důvodu pochybení na straně státu, resp. příslušného správního orgánu vykonávajícího státní moc (Republikového fondu důchodového a invalidního pojištění zaměstnanců Srbska).

[10] Stěžovatel rovněž v kasační stížnosti vytýká krajskému soudu, že potvrdil uvedený postup i závěr žalované o zamítnutí jeho žádosti o starobní důchod. Tvrdí, že i krajský soud nedostatečně zjistil skutkový stav věci a věc nesprávně posoudil. Stěžovatel poukazuje na to, že z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 10. 2015, č. j. 5 Ads 118/2015 - 31, z něhož vycházela žalovaná i krajský soud, sice vyplývá, že pouze srbský nositel pojištění je jediný příslušný k jednoznačnému potvrzení dob pojištění, to ale neznamená, že by dobu pojištění nebylo možné zjistit i jinak, byť komplikovaněji či na základě vícero listin a důkazů. Srbský nositel pojištění sice může jednoznačně potvrdit doby pojištění, ale to ještě neznamená, že jde o jediný způsob zjištění. Stěžovatel do správního spisu založil množství listinných důkazů prokazujících, že potřebné roky v bývalé SFRJ a bývalé SRJ odpracoval a byl účasten systému důchodového pojištění. Stěžovatel přitom zdůrazňuje, že je zcela nepravděpodobné, že by na území bývalé SFRJ a bývalé SRJ pracoval přibližně 20 let, aniž by za něj zaměstnavatel odváděl pojistné do systému sociálního zabezpečení, jak poznamenal krajský soud. Stěžovatel je proto přesvědčený, že napadeným rozhodnutím i napadeným rozsudkem bylo zasaženo do jeho základního práva na hmotné zabezpečení ve stáří, zakotveného v čl. 30 Listiny základních práv a svobod a provedeného na zákonné úrovni zákonem o důchodovém pojištění.

[11] Stěžovatel nakonec v kasační stížnosti uvádí, že nikoliv svou vinou doplácí na to, že úřady v Srbské republice mají v dokumentaci nepořádek (pravděpodobně z důvodu války), nebo mu úmyslně nechtějí informace poskytnout z důvodu jejich nepřátelského postoje vůči Kosovským Albáncům. Je podle něj možné pouze polemizovat nad tím, proč srbský nositel pojištění nesdělil žalované správné údaje, přestože je zcela zjevné, že stěžovatel byl na důchodovém systému v bývalé SFRJ a bývalé SRJ účasten. Na neochotu srbského nositele pojištění spolupracovat s žalovanou (a sdělit požadované informace řádně a včas) ostatně ukazují i průtahy ve vyřizování žádosti žalované o zaslání potvrzení o době pojištění stěžovatele v bývalé SFRJ a bývalé SRJ. Stěžovatel přitom poskytl žalované maximální součinnost při doložení dob pojištění v bývalé SFRJ a bývalé SRJ a poskytl všechny potřebné doklady. Stěžovatel rovněž uvádí, že se ocitl v bezvýchodné situaci, kdy je i navzdory svému špatnému zdravotnímu stavu nucen pracovat, aby získal prostředky na obživu, ačkoliv už dosáhl důchodového věku.

[12] Stěžovatel v doplnění kasační stížnosti ze dne 19. 3. 2019 dodává, že v Srbské republice požádal Republikový fond důchodového a invalidního pojištění, oddělení důchodového pojištění, o udělení potřebného potvrzení o dobách pojištění. Jelikož byl tento orgán nečinný, podal stěžovatel žalobu na nečinnost a následně se v této věci odvolal. Nadřízený orgán odvolání vyhověl a přikázal Republikovému fondu důchodového a invalidního pojištění, oddělení důchodového pojištění, jednat a vydat stěžovateli potřebné potvrzení. Je tedy podle stěžovatele zřejmé, že tento orgán disponuje potřebným potvrzením, které chybně nepředložil žalované v řízení o žádosti stěžovatele o udělení starobního důchodu. Jelikož nepotvrzení potřebných dob pojištění v bývalé SFRJ a bývalé SRJ bylo jediným důvodem pro nepřiznání důchodu stěžovateli, a nyní je zřejmé, že potřebné doby pojištění by měly být potvrzeny, požádal stěžovatel kasační soud o posečkání s rozhodnutím do doby předložení tohoto klíčového důkazu.

IV.

[13] Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti připomenula závěry rozsudku Nejvyššího správního soudu uvedené v rozsudku ze dne 30. 10. 2015, č. j. 5 Ads 118/2015 - 31, že je v posuzované věci podstatné zejména to, zda doby pojištění získané na území bývalé SFRJ a bývalé SRJ stěžovatel prokazatelně nabyt, zda v době výkonu zaměstnání podléhal právním předpisům SFRJ a SRJ a zda odvedl za tyto doby zaměstnání odpovídající pojistné do systému sociálního zabezpečení SFRJ a SRJ. Právním nástupcem SFRJ pro dotčené území oblasti Kosovo (kde měl stěžovatel získat potřebné doby pojištění) se stala SRJ a následně od roku 2006 Srbská republika.

[14] Žalovaná poukázala také na závěry krajského soudu v napadeném rozsudku, že jediné srbský nositel pojištění byl příslušný k potvrzení doby pojištění získané stěžovatelem na území bývalé SFRJ a bývalé SRJ. Podle Správního ujednání k provádění Smlouvy vydává formulář s údaji o rozhodné době pojištění na území Srbské republiky Republikový fond důchodového a invalidního pojištění zaměstnanců Srbska. Pouze doby pojištění vyplněné na tomto tiskopisu mohou být zohledněny podle českých právních předpisů. Stěžovatelem předkládané listiny sice mohly osvědčit skutečnou pracovní činnost stěžovatele v zemi původu, nešlo však o zákonem požadovaného srbského nositele pojištění, který je jediný příslušný k jednoznačnému potvrzení dob pojištění získaných podle právních předpisů Srbské republiky a jejích právních předchůdců. Jelikož

pokračování

stěžovatelem tvrzené doby pojištění (18 let, 9 měsíců a 7 dnů) získané na území bývalé SFRJ a bývalé SRJ v letech 1992 až 1968 nebyly potvrzeny srbským nositelem pojištění (i přes stěžovatelem předložené listinné důkazy), nebylo možné je ve smyslu čl. 16 Smlouvy započítat do potřebné doby pojištění ve smyslu zákona o důchodovém pojištění a bylo nutné vycházet pouze z doby pojištění získané stěžovatelem na území České republiky. Žalovaná rovněž nemohla uznat dobu pojištění stěžovatele v bývalé SFRJ a bývalé SRJ na základě úvahy stěžovatele, že je zcela nepravděpodobné, že by zde odpracoval 20 let, aniž by za něj zaměstnavatel odváděl pojistné do systému sociálního zabezpečení.

[15] Žalovaná je tudíž na rozdíl od stěžovatele přesvědčená o tom, že vycházela z řádně zjištěného skutkového stavu, a navrhuje proto Nejvyššímu správnímu soudu, aby kasační stížnost zamítl.

V.

[16] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadený rozsudek netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[17] Kasační stížnost není důvodná.

[18] Nejvyšší správní soud v nynější věci vycházel především ze závěrů rozsudku krajského soudu ze dne 17. 3. 2015, č. j. 34 Ad 9/2014 - 45, kterým bylo zrušeno rozhodnutí žalované ze dne 11. 2. 2014, č. j. X, a věc jí vrácena k dalšímu řízení, a rozsudku ze dne 30. 10. 2015, č. j. 5 Ads 118/2015 - 31, jímž Nejvyšší správní soud zamítl kasační stížnost žalované proti právě uvedenému rozsudku krajského soudu. Těmito závaznými právními závěry totiž byla žalovaná ve svém dalším postupu v řízení po zrušení jejího rozhodnutí vázána, a je proto nutné z nich vycházet při posuzování postupu žalované předcházejícímu vydání napadeného rozhodnutí a zákonnosti tohoto rozhodnutí.

[19] Krajský soud ve zrušujícím rozsudku č. j. 34 Ad 9/2014 - 45 dospěl (na rozdíl od žalované, která ve zrušovaném rozhodnutí uváděla, že neexistuje mezistátní smluvní vztah, který by bylo v posuzovaném případě možné aplikovat) k závěru o možnosti ve stěžovatelově případě užít Smlouvu. Žalovanou pak v dalším řízení zavázal zkoumáním rozsahu doby pojištění stěžovatele v Srbské republice na tehdejším území Kosovské republiky za dobu práce na tomto území tvrzenou a dokládanou stěžovatelem a využitím všech listinných důkazů založených ve správním spise, zejména dokladu nazvaného „*Dočasná instituce samosprávy Kosovské vlády, Ministerstvo práce a sociálních věcí, Důchodová správa Kosova – Potvrzení - o odpracované době a získaných osobních příjmech žalobce v letech 1973 - 1987 vydaného v Prištině dne 21.4.2004*“. Vyslovil také, že při rozhodování o žádosti stěžovatele o starobní důchod je třeba postupovat podle čl. 16 Smlouvy, tedy aplikovat princip sčítání dob pojištění.

[20] Nejvyšší správní soud v rozsudku č. j. 5 Ads 118/2015 - 31 uzavřel, že krajský soud v rozsudku č. j. 34 Ad 9/2014 - 45 postupoval správně, zrušil-li rozhodnutí žalované a věc jí vrátil k dalšímu řízení. Žalovaná totiž dosud dostatečně nezjistila skutkový stav věci, aby mohla posoudit splnění všech podmínek pro aplikaci Smlouvy, tj. zda stěžovatel

v minulosti prokazatelně podléhal jugoslávským právním předpisům ve smyslu čl. 2 a čl. 3 Smlouvy, tedy zda je naplněn věcný a zvláště osobní rozsah Smlouvy. Kasační soud proto dovodil, že žalovaná musí v dalším řízení v první řadě ověřit stěžovatelem tvrzené doby pojištění získané na území bývalé SFRJ a bývalé SRJ v letech 1968 až 1992. Za tím účelem by se měla obrátit na srbského nositele pojištění.

[21] Stěžovatel nyní v kasační stížnosti namítá zejména to, že žalovaná v řízení po vydání zrušujícího rozsudku krajského soudu č. j. 34 Ad 9/2014 – 45 dostatečně nezjistila skutkový stav věci. V napadeném rozhodnutí pak vycházela pouze z nepravdivého negativního vyjádření srbského nositele pojištění (nepotvrzujícího žádné získané doby pojištění na území bývalé SFRJ a bývalé SRJ v letech 1968 až 1992), aniž by přihlédla k listinným důkazům, které jsou součástí spisu (které podle stěžovatele prokazují, že byl zaměstnán a účasten systému důchodového pojištění na území bývalé SFRJ a bývalé SRJ v letech 1968 až 1992). V důsledku toho pak při posuzování nároku stěžovatele na starobní důchod pochybila, neboť ve smyslu čl. 16 Smlouvy (zakotvujícího princip sčítání dob pojištění) nezapočítala srbskou dobu pojištění a vycházela pouze z doby pojištění získané na území České republiky.

[22] Nejvyšší správní soud ve výše citovaném rozsudku č. j. 5 Ads 118/2015 - 31 konkrétně vysvětlil, že Smlouva v čl. 2 (obsahuje věcný rozsah) a čl. 3 (obsahuje osobní rozsah) definuje vztahy, na které v oblasti sociálního zabezpečení mezi Českou republikou a Srbskou republikou, dopadá. Článek 2 Smlouvy stanovuje, že se Smlouva aplikuje také na vzájemné vztahy důchodového pojištění, a tedy i na zákon o důchodovém pojištění. Podle čl. 3 se Smlouva vztahuje na: „a) osoby, které podléhají nebo podléhaly právním předpisům jednoho nebo obou smluvních států,“ a dále na „b) jiné osoby, pokud odvozují svá práva od osob uvedených pod písmenem a)“. Pro posouzení nynějšího případu je právě definice osobního rozsahu Smlouvy zásadní. Kasační soud v citovaném rozsudku vysvětlil, že stát, do jehož systému sociálního zabezpečení bylo pojištěncem odváděno pojistné, je odpovědným a povinným subjektem k poskytování příslušných dávek tomuto pojištěnci v rozsahu zaplaceného pojistného a při splnění dalších kodifikovaných podmínek. Podstatným pro učinění závěru, zda se v posuzovaném případě užije Smlouvy (a v ní zakotveného principu sčítání dob pojištění), a především, zda bude naplněn osobní rozsah Smlouvy, tedy bylo podle kasačního soudu zjištění, jestli doby pojištění získané na území bývalé SFRJ a bývalé SRJ stěžovatel prokazatelně nabyt, zda v době výkonu zaměstnání stěžovatel podléhal právním předpisům jugoslávským, resp. právním předpisům SFRJ a SRJ, a zda odvedl za tyto doby zaměstnání odpovídající pojistné do systému sociálního zabezpečení SFRJ a SRJ. Tyto skutečnosti měla podle citovaného rozsudku kasačního soudu žalovaná zjistit od srbského nositele pojištění, neboť ten jediný je příslušný k jednoznačnému potvrzení dob pojištění získaných podle právních předpisů Srbské republiky a jejích právních předchůdců (právní nástupcem Socialistické federativní republiky Jugoslávie pro dotčené území oblasti Kosovské republiky se stala Svazová republika Jugoslávie a následně od roku 2006 Srbská republika). Pokud by ten získání dob pojištění potvrdil, šlo by o období důchodového pojištění získané podle právních předpisů Srbské republiky a v daném případě by bylo nutné aplikovat Smlouvu.

[23] Nejvyšší správní soud ze správního spisu zjistil, že se žalovaná v řízení po zrušení rozhodnutí ze dne 11. 2. 2014, č. j. X, obrátila na srbského nositele pojištění (Republikový

pokračování

fond důchodového a invalidního pojištění) a požádala jej o sdělení dob pojištění stěžovatele v letech 1968 až 1992 na území bývalých SFRJ a SRJ. Srbský nositel pojištění však žádnou takovou dobu pojištění stěžovateli nepotvrdil, jak vyplývá z Potvrzení o době pojištění v SR Jugoslávii ze dne 22. 2. 2017. Nejvyšší správní soud má s ohledem na výše citované závěry rozsudku kasačního soudu č. j. 5 Ads 118/2015 - 31 a ustanovení Smlouvy za to, že žalovaná zjistila skutkový stav věci dostatečně k tomu, aby mohla ve stěžovatelově případě (s ohledem na jeho neprokázané účastenství na systému důchodového pojištění v letech 1968 až 1992 na území bývalých SFRJ a SRJ) oprávněně vyslovit závěr o nemožnosti použít Smlouvu a nutnosti při posuzování stěžovatelova nároku na přiznání starobního důchodu vycházet pouze z dob pojištění stěžovatelem získaných na území České republiky.

[24] Na uvedeném závěru nemůže ničeho změnit ani kasační argumentace, že žalovaná nedostatečně zjistila skutkový stav, neboť vycházela „pouze“ z Potvrzení o době pojištění v SR Jugoslávii ze dne 22. 2. 2017 a nikoliv také z listinných důkazů založených ve správním spisu. Jak správně vysvětlil již krajský soud v napadeném rozsudku, listiny, na které stěžovatel poukazuje a které jsou součástí správního spisu (originál pracovní knížky ze společnosti H. C. EMIN DURAKU, originál potvrzení H. C. EMIN DURAKU ze dne 11. 1. 2008, originál potvrzení Ministerstva práce a sociálních věcí, Důchodové správy Kosova ze dne 21. 4. 2004) sice mohou osvědčit pracovní činnost stěžovatele, avšak nemohou prokázat, že stěžovatel coby pojištěnec řádně odváděl pojistné do systému sociálního zabezpečení v letech 1968 až 1992 na území bývalých SFRJ a SRJ. Placení pojistného přitom představuje přímý podíl na tvorbě zdrojů sociálního zabezpečení. Podmínky pro poskytování dávek tak smluvní státy zásadně vážou na samotné účastenství, tedy placení pojistného do systému sociálního zabezpečení smluvního státu. Jediným příslušným subjektem k potvrzení dob pojištění byl v nynějším případě srbský nositel pojištění (Republikový fond důchodového a invalidního pojištění), jak výše vyloženo. Ten však prostřednictvím Potvrzení o době pojištění v SR Jugoslávii ze dne 22. 2. 2017 (jako k tomu určenému tiskopisu příslušného orgánu ve smyslu čl. 12 odst. 2 ve spojení s čl. 2 Správního ujednání k projednání Smlouvy) žádné doby pojištění stěžovatele v letech 1968 až 1992 na území bývalých SFRJ a SRJ nepotvrdil. Skutečnost, že informace uvedené v tomto potvrzení neodpovídá stěžovatelově tvrzení o době pojištění získané v letech 1968 až 1992 na území bývalých SFRJ a SRJ přitom nezpůsobuje vadnost tohoto potvrzení, jak namítá stěžovatel, a žalovaná nepochybila, jestliže na jeho podkladě vydala napadené rozhodnutí.

[25] Nejvyšší správní soud také přisvědčil závěrům krajského soudu ohledně polemiky stěžovatele o důvodech (nepřátelský vztah srbských úřadů ke kosovským Albáncům, poškození či zničení příslušných databází v důsledku války), které vedly srbského nositele pojištění k nepotvrzení jakékoli doby pojištění stěžovatele v letech 1968 až 1992 na území bývalých SFRJ a SRJ, ač podle stěžovatele byl na důchodovém systému prokazatelně (viz ve správním spise založené listiny) účasten. Jak vyplývá z již uvedeného, srbský nositel pojištění byl jediným příslušným subjektem k jednoznačnému potvrzení dob pojištění získaných podle právních předpisů Srbské republiky a jejích právních předchůdců. I přes stěžovatelem tvrzené těžkosti související s jeho útekem do cizí země v důsledku válečného konfliktu v zemi původu (neznámé prostředí, jazyková bariéra), nedobrým zdravotním stavem a nutností si i navzdory tomu získávat prostředky k obživě prací, mohly být

v nynější věci zohledněny pouze doby pojištění vyplněné na tiskopisu Potvrzení o době pojištění v SR Jugoslávii ze dne 22. 2. 2017 vydaném srbským nositelem pojištění. Srbský nositel pojištění však žádné doby pojištění stěžovateli nepotvrdil a jakákoliv polemika ohledně důvodů, které jej k tomu vedly, nemůže tento fakt zvrátit.

[26] Bez významu pro nynější řízení o kasační stížnosti je stěžovatelovo sdělení obsažené v doplnění kasační stížnosti ze dne 19. 3. 2019, že očekává od Republikového fondu důchodového a invalidního pojištění vydání potvrzení o dobách pojištění v letech 1968 až 1992 na území bývalých SFRJ a SRJ. Stěžovatel uvádí, že zpočátku byl tento orgán nečinný, proto podal žalobu na nečinnost a následně se proti rozhodnutí o ní odvolal, přičemž nadřízený orgán odvolání vyhověl a přikázal Republikovému fondu důchodového a invalidního pojištění vydat stěžovateli potřebné potvrzení. Je tedy podle stěžovatele zřejmé, že tento orgán disponuje potvrzením, které chybně nepředložil žalované v řízení o žádosti stěžovatele o udělení starobního důchodu. Stěžovatel z toho důvodu kasační soud požádal o posečkání s rozhodnutím do doby předložení tohoto klíčového důkazu.

[27] Nejvyšší správní soud především zdůrazňuje, že do doby vydání tohoto rozsudku, což je téměř 2 roky ode dne, co mu stěžovatel zaslal sdělení o probíhajícím řízení o vydání potvrzení o dobách pojištění před Republikovým fondem důchodového a invalidního pojištění, uváděné potvrzení neobdržel. Nadto z rozhodnutí, které stěžovatel přiložil ke sdělení ze dne 19. 3. 2019, nelze dovodit stěžovatelem tvrzený závěr, že Republikový fond důchodového a invalidního pojištění disponuje potvrzením o dobách pojištění stěžovatele v letech 1968 až 1992 na území bývalých SFRJ a SRJ, a že tedy žalované ve správním řízení předložil vadné potvrzení, v němž žádné doby pojištění nepotvrdil. V přiloženém rozhodnutí se pouze Republikovému fondu důchodového a invalidního pojištění přikazuje, aby rozhodl o žádosti stěžovatele o zápis „služební stáže do evidence fondu“ (neboť tak v zákonné lhůtě neučinil). I kdyby se jednalo o uložení povinnosti provést zápis dob pojištění u srbského nositele pojištění (a provedený překlad listiny do českého jazyka byl nepřesný), Nejvyšší správní soud by přesto k takovému zápisu, pokud by zde nyní byl, nemohl přihlídnout. Představoval by totiž novou skutečnost ve smyslu § 109 odst. 5 s. ř. s. Kasační soud tak již jen pro úplnost uvádí, že je mu známo, že stěžovateli již byl starobní důchod přiznán podle § 29 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění od 4. 2. 2019 rozhodnutím žalované ze dne 26. 2. 2019, č. j. X. Předložil-li následně srbský nositel pojištění potvrzení o tom, že stěžovatel byl účasten důchodového pojištění, jak tvrdí, je věcí žalované, aby při znalosti těchto skutečností provedla přepočty stěžovatelova důchodu v souladu s nově doloženými skutečnostmi.

[28] Nejvyšší správní soud tedy s ohledem na předestřené skutečnosti shledává námitky stěžovatele ohledně nedostatečně zjištěného skutkového stavu ze strany žalované, příp. krajského soudu, nedůvodnými. Žalovaná i krajský soud ve svých rozhodnutích rovněž vycházely ze skutkového stavu, který má oporu ve správním spise. Kasační důvodů podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. tudíž nebyl naplněn.

[29] Stěžovatel dále v kasační stížnosti namítá nesprávné posouzení věci krajským soudem. Konkrétně mu vytýká, že přisvědčil chybnému postupu (při zjišťování stěžovatelovy doby pojištění v letech 1968 až 1992 na území bývalých SFRJ a SRJ) a závěru žalované (že stěžovatel nesplňuje podmínky pro přiznání starobního důchodu).

pokračování

[30] Jak již výše kasační soud vyložil, žalovaná při zjišťování dob pojištění pro účely stěžovatelovy žádosti o starobní důchod nepochybila. Při zjišťování dob pojištění na území bývalých SFRJ a SRJ v letech 1968 až 1992 vycházela z Potvrzení o době pojištění v SR Jugoslávii ze dne 22. 2. 2017 vydaného srbským nositelem pojištění, neboť ten jediný byl příslušný k jednoznačnému potvrzení dob pojištění získaných podle právních předpisů Srbské republiky a jejích právních předchůdců. Jelikož srbský nositel pojištění žádné doby pojištění stěžovateli nepotvrdil, nebyla žalovaná s ohledem na stěžovatelovo neprokázané účastenství na systému důchodového pojištění v letech 1968 až 1992 na území bývalých SFRJ a SRJ oprávněna v jeho případě aplikovat ustanovení Smlouvy, a proto při posuzování stěžovatelova nároku na přiznání starobního důchodu vycházela pouze z doby pojištění stěžovatelem získané na území České republiky. Pokud tedy krajský soud v napadeném rozsudku uvedenému postupu žalované přisvědčil, nelze mu ničeho vytknout.

[31] Krajský soud se správně ztotožnil i se závěrem žalované, že stěžovatel nesplnil podmínky nároku na starobní důchod podle § 28 zákona o důchodovém pojištění. Doba pojištění, kterou stěžovatel získal na území České republiky, ke dni, od něhož žádal o přiznání starobního důchodu (4. 2. 2014), činila 20 let a 67 dnů; tuto dobu sám stěžovatel nikterak nespороval. Podle § 28 zákona o důchodovém pojištění má pojištěnec nárok na starobní důchod, pokud získal potřebnou dobu pojištění a dosáhl stanoveného věku potřebného pro vznik nároku na starobní důchod; popřípadě splňuje další podmínky stanovené v tomto zákoně. Podle § 29 odst. 1 písm. f) téhož zákona měl stěžovatel v roce 2014 (od něhož žádal o přiznání starobního důchodu) nárok na starobní důchod, jestliže, zaprvé, získal dobu pojištění nejméně 30 let, a zadruhé, v roce 2014 dosáhl důchodového věku, který v jeho případě činil ve smyslu § 32 odst. 2 citovaného zákona a přílohy k tomuto zákonu 62 let a 8 měsíců.

[32] Důchodového věku stěžovatel dosáhl ke dni, od něhož žádal o přiznání starobního důchodu (4. 2. 2014); druhá podmínka byla tedy naplněna. První podmínka získání potřebné doby pojištění však k tomuto datu splněna nebyla, neboť stěžovatel získal dobu pojištění na území České republiky pouze v délce 20 let a 67 dnů. V případě stěžovatele nebyly naplněny ani podmínky pro přiznání starobního důchodu podle § 29 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění pro nedostatek důchodového věku. Stěžovatel tedy k požadovanému datu přiznání starobního důchodu, tj. k 4. 2. 2014, nezískal potřebnou dobu pojištění pro nárok na starobní důchod podle § 29 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění a rovněž nedosáhl věku potřebného pro splnění podmínek pro nárok na starobní důchod podle § 29 odst. 2 téhož zákona. Žalovaná tudíž nepochybila, zamítla-li žádost stěžovatele o starobní důchod pro nesplnění podmínek uvedených v ustanovení § 28 zákona o důchodovém pojištění.

[33] Pro právě uvedené nelze přisvědčit ani kasační argumentaci, že zamítnutím žádosti o starobní důchod bylo zasaženo do stěžovatelova základního práva na hmotné zabezpečení ve stáří zakotveného v čl. 30 Listiny základních práv a svobod. Práva podle čl. 30 odst. 1 Listiny se totiž lze v souladu s čl. 41 odst. 1 Listiny domáhat pouze v mezích zákonů, které toto ustanovení provádějí. Stěžovatelův případ posoudily příslušné orgány v souladu s právními předpisy (zákonem o důchodovém pojištění), které právo na přiměřené

hmotné zabezpečení ve stáří provádí, jak výše vyloženo. Postup žalované a krajského soudu tudíž nebyl v rozporu se zásadami přiměřeného hmotného zabezpečení ve stáří.

[34] Nejvyšší správní soud tudíž neshledal naplnění ani kasačního důvodu podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

VI.

[35] Kasační stížnost není důvodná, a proto ji Nejvyšší správní soud ve smyslu § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. zamítl.

[36] O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 2 s. ř. s. ve spojení s § 120 téhož zákona. Stěžovatel neměl úspěch ve věci, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalované pak takové právo ve věcech důchodového pojištění nepřísluší. Kasační soud proto rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů tohoto řízení.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 10. března 2021

Mgr. Aleš Roztočil
předseda senátu